

Hví kasta tey so nógv av sær?

Eigararnir hava lagað flotan til loyvini í eini tjúgu ár, soleiðis at veiðutól og rættindir javnviga. Hvørt skipið er betur enn annað, og tey passa perfekt til loyvini.

Hvussu hava teir gjørt tað?

Teir hava keypt skip og loyvi upp, selt skipini og fingið nýggj skip at leggja loyvini á. Gomlu skipini eru skrottað. Eftir eru nýggj skip við stórum og góðum loyvum (sami leistur sum taxa-sjaførurin í Manchester brúkti).

At skipini í bólkunum »Nótaskip« eru so nógv verd, er stutt og greitt tí, at eigararnir hava verið framúr dugnaligir at gera íløgur í og at umsita loyvir. Teir hava keypt upp loyvi til »marknaðar-prís« seinastu tjúgu árin, og so hava teir lagað veiðutólini til loyvini. Teir hava dugað betur enn aðrir at umsita loyvi og at rationalisera vinnutólini. Nakrir hava viljað keypt og aðrir viljað selt, keypari og seljari eru vorðnir samdir um ein prís, longri er tann søgan ikki. Seljari er farin út úr vinnuni við einum posa av pengum, og hinir sita eftir við loyvum. Teir hava torað at gjørt íløgur og hava gjørt íløgur í røttu vinnutólini. Við stórum váða fylgir møguleiki fyri stórum vinningi. Vanligt business!

At marknaðurin hevur verið við, og teir duga eisini væl at fiska og reka skip, ger tað bara enn betri.

Teir hava dugað at vart um loyvini, so tey hava verið intakt í einum bólki. Teir hava dugað at vart fyri, at aðrir

skipabólkar og reiðarar hava fingið part í teirra fiskiskapi – eins og aðrir skipabólkar verja um síni rættindir.

Hinvegin eru teir í mun til aðrar bólkar slopnir undan flest øllum myndugleikakrøvum. Virksemið hevur ótarnað hildið lív í nógvum samfeløgum í Norra, Íslandi, Skotlandi og Danmark. Men tað letur til at vera søga, so at tað nú vera fylgja treytir við um, at hesin bólkur eisini skal skapa virði í Føroyum.

Men helst er høvuðsfrágreiðingin, at tað við gamla Trónda í Gøtu og seinni staðfest við nýggja Christian í Grótinum og Krúnborg eydnaðist at fáa nýggja manningaravtalu í lag við manningarfeløgin. Tá fór samlaði kostnaðurin til manningina munandi niður í prosentum – men nógv upp í útgoldnum krónum. Manningarfeløgin eiga rós uppiborið fyri skilagott og framskygt fakfelagsarbeiði. Tá fór at bera til at reka stóru pelagisku skipini. Men best av øllum var, at allir partar vóru vinnarar: Manning, reiðari og ikki minst føroyska samfelagið. Hevði tann avtalan ikki komið tá, er ivasamt, um nøkur pelagisk vinna av týðningi hevði verið í dag yvirhøvur.

Um loyvini eru dýr ella bílig, veldst um, hvør tað er, sum metir um. Onkur vil siga, at tey pelagisku loyvini hjá feløgnum í Felagnum Nótaskip eru dýr, onnur siga at føroysku pelagisku loyvini eru sera bílig! Dýr, tí tey eru so ótrygg ella bílig, tí tey kasta so nógv av

sær og at potentiali er óendaligt!

Stóra óvissan í Føroyum er, hvussu álítandi loyvini eru!

Hví eru so línuloyvini so lítið verd?

At línuskipini hava tørv á bráðfeingishjálp, tí tey hóra ikki undan, hevur javnan verið frammi í almenna rúminum. Tíðindi eru ofta um, at línuskip ikki fáa fólk.

Hví eru línuloyvini so lítið verd?

Svarið er einfalt. Línuskipini kasta alt ov lítið av sær. Eigararnir vinna ov lítið av pengum til at endurnýggja flotan.

Hví kasta línuloyvini so lítið av sær?

Línuskipini hava eitt ógvuliga avmarkað øki at veiða á. Eisini eru treytirnar, sum fylgja við loyvunum so avmarkandi, eitt nú strong myndugleikakrøv um avmarkingar í útlandskar landingar, at tey ikki kunna frysta umborð, tí tey skulu skapa arbeiði á landi, serligar avmarkingar í samband við endurnýgging av fiskifari o.s.fr. Ein røð av forðingum fyri lønsemi.

Men fyrst og fremst er tað manningaravtalan, sum gera at hvørki skip ella menn vinna pening. Trupulleikin er ikki, at manningin fær ov nógv, men at har er einki at býta millum reiðari og manning. Skipini vinna ikki pening, m.a. tí at manningin fær útgoldið stóran part av veiðuvirðinum í hýru. So tað sigur seg sjálvt, at har er eingin peningur

hjá reiðaríunum eftir at arbeiða við. So tað má vera logiskt fyri øll, at hesin bólkurin má vera í trupulleikum. Tað er einki galið á heimsmarknaðinum fyri tosk og hýsu yvir tíð, so tað er ein føroyskur strukturellur trupulleiki!

Harafturat hava línuskipini, sum einasti bólkur í fiskidagaskipanini, ikki lagað flotan eftir umstøðunum og til rættindini, talið av línuskipum minskar ikki, sum í hinum bólkunum. Tað eru ov nógv skip í mun til avmarkaðu rættindini á einum avmarkaðum øki!

Symptomini um, at línuloyvini mugu strukturerast, hava verið tyðulig í árávís. Tað hevur leingi verið trupult at fáa fólk! Ja, tað er akkurat har, trupulleikin er. Lønsemið er ov lítið í bólkunum! Tað eru ov nógv línuskip í mun til rættindini og lønsemið.

2018

Tað eru løgtingslimirnir, sum við fiskivinnupolitikkinum koma at avgera, hvat loyvini verða verd í framtíðini. Virðini kunna fáa alt frá einum fleirtals milliarda virði til einki virði, tað eru karmarnir og treytirnar sum avgera. Løgtingsfólkini mugu finna eina javnvág ímillum tað vinnuliga, lívfrøðiliga og fíggarligu inntøkuna til landið.

Fyrr enn tað er ein felags uppfatan av hvat »fólksins ogn« merkir, og hvat endamálið við lógini um vinnuligan fiskiskap skal vera, ber stutt og greitt ikki til at koma víðari (ein seinni grein).